

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7Co/440/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5312208697
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 04. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Beniačová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5312208697.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľa: L. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XXX, právne zastúpený JUDr. Marekom Belkom, advokátom so sídlom Z. Q. XXXX, Z., proti odporcom: 1/ D. J. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. ulica, P., právne zastúpená Advokátskou kanceláriou Hagara - Hagarová, s.r.o., so sídlom D. Dlabača 35, Žilina, IČO: 36 806 498, 2/ R. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXX, 3/ B. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. X. D. XXXX, K. R., 4/ T. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. X, B., 5/ J. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XX, v konaní o určenie vlastníckeho práva, na odvolanie odporkyne v rade 1/ a odporkyne v rade 2/ proti rozsudku Okresného súdu Čadca č. k. 4C/144/2012-58 zo dňa 30. mája 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd určil, že nehnuteľnosti CKN 471 - TTP o výmere 243 m², CKN 478 - TTP o výmere 895 m², zapísané na LV č. XXXX Správy katastra Čadca, katastrálne územie R., patria do podielového spoluvlastníctva navrhovateľa v rozsahu 1-ice a v rozsahu 1-ice do dedičstva po nebohej F. Q., rod. J., nar. XX.XX.XXXX, zomrelej XX.XX.XXXX, naposledy bytom R. XX (výrok I). Odporkyňami v 1/ a 2/ rade uložil povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť navrhovateľovi trovy konania vo výške 371,06 Eur na účet právneho zástupcu JUDr. Mareka Belku (výrok II). Odporcom v 3/, 4/ a 5/ rade náhradu trov konania voči navrhovateľovi nepriznal (výrok III).

Okresný súd sa primárne zaoberal v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. zisťovaním existencie naliehavého právneho záujmu na navrhovateľom žiadanom určení. Konštatoval, že jeho existenciu, nakoľko týmto rozhodnutím dôjde k zosúladeniu rozporu medzi hmotnoprávnym a formálnym stavom týkajúcim sa určenia vlastníckeho práva. Bez takéhoto určení by nemohlo dôjsť k zápisu navrhovateľa ako vlastníka sporných nehnuteľností. Ako prejudiciálnu otázku riešil platnosť kúpnej zmluvy uzatvorenej F. Q. a L. P. ako predávajúcimi a R. Z. ako kupujúcou, ktorej predmetom boli aj sporné nehnuteľnosti. Uzavretá zmluva odporuje prejavu vôle zmluvných strán, ktoré chceli zameniť predmetné nehnuteľnosti, nie tieto predať, právne úkony, ktoré boli uskutočnené tak nezodpovedajú ich vôli. Takýto postup je obchádzaním zákona a prieči sa aj dobrým mravom a jeho výsledkom je absolútna neplatnosť týchto právnych úkonov. Tým, že R. Z. - odporkyňa v rade 2/ nenadobudla ako kupujúca sporné nehnuteľnosti, nemohla následnou kúpnu zmluvou tieto previesť na R. X., právneho predchodcu D. J. X., odporkyne v rade 1/, na ktorú tieto nehnuteľnosti smrťou R. X. prešli. Ak je na liste vlastníctva ako vlastníčka sporných nehnuteľností zapísaná odporkyňa v rade 1/, v konaní mal okresný súd hodnoverným spôsobom preukázané, že tento zápis nezodpovedá skutočnosti. Skutočnými vlastníkmi spornej nehnuteľnosti je v rozsahu 1-ice navrhovateľ a v rozsahu 1-ice tieto patria do dedičstva po nebohej F. Q., ktorej dedičmi sú odporcovia v rade 3/ až 5/.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.. Vychádzal z toho, že úspešný navrhovateľ si právo na náhradu trov konania uplatnil len voči odporcom v rade 1/ a 2/, voči odporcom v rade 3/ až 5/ si toto právo neuplatnil. Poukázal nato, že odporkyne v rade 1/ a 2/ napriek

výzvam navrhovateľa nepristúpili dobrovoľne k spätnému prevodu nehnuteľností, čím bol nútený podať určovací žalobu, nakoľko by sa nedomohol právnej istoty a zápisu na list vlastníctva. Trovy právneho zastúpenia pozostávali zo štyroch úkonov právnej pomoci, ktoré v odôvodnení napadnutého rozhodnutia presne špecifikoval. Pri odporcoch v rade 3/ až 5/ vychádzal z ust. § 143 O.s.p. a napriek tomu, že v konaní úspech nemali, mali právo na náhradu trov konania, nakoľko svojim správaním nedali príčinu na podanie návrhu na začatie konania.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie odporkyne v rade 1/ a 2/.

Odporkyňa v rade 1/ napadla rozsudok okresného súdu vo všetkých jeho výrokoch a domáhala sa jeho zrušenia a vrátenia veci okresnému súdu na ďalšie konanie. Namietala nedostatok pasívnej vecnej legitímácie odporkyne v rade 2/. Tá vo vyjadrení k žalobnému návrhu poukazovala na skutočnosť, že v čase podania žalobného návrhu už nebola vlastníčkou sporných nehnuteľností a nie je ani právnou nástupkyňou zomrelej spoluvlastníčky F. Q.. Napriek uvedenému, okresný súd návrh voči jej osobe nezamietol. Ďalej nesprávne vyhodnotil existenciu naliehavého právneho záujmu navrhovateľa na určení, že spoluvlastnícky podiel na sporných nehnuteľnostiach patrí do dedičstva po poručiťke F. Q.. Právny záujem na takomto určení by mohli mať iba dedičia poručiťky odporcovia v rade 3/ až 5/, ktorí však sami žalobný návrh nepodali. Navrhovateľ na takomto určení nemôže mať žiadny právny záujem. Ďalej poukázala na skutočnosť, že okresný súd pri svojom rozhodovaní vychádzal výlučne len z vyjadrenia navrhovateľa ako účastníka konania. Nemal k dispozícii žiaden listinný dôkazný prostriedok, ktorý by jeho tvrdenia navrhovateľa potvrdil. Jeho účastnícky prednes skôr dokumentuje skutočnosť, že pokiaľ sporné nehnuteľnosti boli takmer bezcenné, nemal záujem o podanie určovacej žaloby. Aktuálne, keď všeobecná cena nehnuteľností dosahuje sumu 15.000,- Eur, uplatnil si nárok na ochranu vlastníckeho práva.

Odporkyňa v rade 2/ napadla odvolaním výrok v rozsudku okresného súdu o náhrade trov konania. Uviedla, že v spore nie je pasívne legitimovaná účastníčka konania, nakoľko v čase podania žaloby už nebola vlastníčkou predmetných pozemkov. Žiadala, aby krajský súd rozsudok okresného súdu v napadnutom výroku zmenil tak, že jej budú priznané trovy konania.

Krajský súd, ako súd odvolací preskúmal vec v rozsahu danom ust. § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. napadnutý rozsudok okresného súdu v celom rozsahu zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. f/, h/ O.s.p. a podľa ods. 2 tohto zákonného ustanovenia vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

V súdnej veci sa navrhovateľ podaným žalobným návrhom domáhal určenia, že je podielovým spoluvlastníkom v rozsahu 1-ice sporných nehnuteľností a určenia, že spoluvlastnícky podiel v rozsahu 1-ice týchto nehnuteľností patrí do dedičstva po poručiťke F. Q.. Vzhľadom na vymedzený žalobný nárok, okresný súd, správne, primárne posudzoval existenciu naliehavého právneho záujmu na takomto určení podľa § 80 písm. c/ O.s.p.. Opomenul však, že išlo o dva určovacie nároky a ku každému osobitne bolo potrebné skúmať existenciu naliehavého právneho záujmu navrhovateľa na žiadanom určení. Pokiaľ ustálil, že bez rozhodnutia o určení vlastníckeho práva, by navrhovateľ nemal možnosť zmeniť existujúci zápis vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam na liste vlastníctva a jeho právne postavenie k nim, by naďalej ostávalo neisté, s týmto záverom sa možno stotožniť vo vzťahu k určení vlastníckeho práva navrhovateľa.

Ak však rovnaké skutočnosti považoval za dôvodné aj pri posúdení naliehavého právneho záujmu na určení, že spoluvlastnícky podiel na sporných nehnuteľnostiach patrí do dedičstva po F. Q., tento záver krajský súd nepovažuje za správny. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je evidentné, že okresný súd dôsledne neposudzoval existenciu naliehavého právneho záujmu navrhovateľa práve k tomuto určení. Neskúmal, z akého dôvodu sa navrhovateľ domáha určenia, že F. Q., resp. jej právni nástupcovia, sú vlastníkmi spornej nehnuteľnosti, aký vplyv na právne postavenie navrhovateľa by takéto určenie malo. Krajský súd preto považoval za dôvodnú odvolaciu námietku odporkyne v rade 1/, že existencia naliehavého právneho záujmu na určení, že spoluvlastnícky podiel na predmetných nehnuteľnostiach patrí do dedičstva po F. Q. v tomto štádiu konania nebol zo strany okresného súdu dostatočným spôsobom preskúmaný a zistený.

V tejto súvislosti je však zároveň potrebné zdôrazniť, že skutočnosti o existencii naliehavého právneho záujmu má povinnosť tvrdiť účastník, ktorý sa domáha určenia existencie, že tu právo alebo právny vzťah je alebo nie je, t.j. v tomto prípade navrhovateľ. S týmto ďalej súvisí aj skutočnosť, že ak sa

domáha navrhovateľ určenia, že je vlastníkom nehnuteľností, kde je v katastri nehnuteľností vedený ako vlastník niekto iný má vo vzťahu k tejto osobe nepochybne naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Ako konštatoval aj okresný súd, rozhodnutie o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, je podkladom pre vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností a žaloba o určení vlastníckeho práva, je spôsobilým právnym prostriedkom na odstránenie neistoty o skutočných právnych vzťahoch medzi účastníkmi. Žaloba na určenie vlastníckeho práva by tak mala smerovať proti tým, ktorí sú ako vlastníci zapísaní v katastri nehnuteľností.

Odporkyňa v rade 2/ v konaní namietala, že ako vlastníčka sporných nehnuteľností nie je vedená v katastri nehnuteľností, teda nie je dôvod, aby sa navrhovateľ voči jej osobe domáhal určenia vlastníckeho práva. Okresný súd sa s touto obranou odporkyne v rade 2/ nevysporiadal a neodôvodnil, prečo považoval oprávnený nárok navrhovateľa aj voči odporkyni v rade 2/. V tejto časti je potom rozhodnutie okresného súdu nepreskúmateľné. Krajský súd považuje za potrebné v tejto súvislosti zdôrazniť, že ak sa v konaní o určení vlastníckeho práva ako prejudiciálna otázka rieši (ne) platnosť zmlúv, ktorými sa nadobúdalo vlastnícke právo, účastník právneho úkonu, ktorý sa takto posudzuje, ak nie je zapísaný ako vlastník spornej nehnuteľnosti na liste vlastníctva, nie je účastníkom konania o určení vlastníckeho práva. Skutočnosť, že v rámci riešenia prejudiciálnej otázky podľa § 135 ods. 2 O.s.p. súd skúma platnosť právnych úkonov, predmetom ktorých boli prevody sporných nehnuteľností, nie je dôvodom, pre ktorý by mali byť ako odporcovia označení účastníci týchto právnych úkonov v konaní o určení vlastníckeho práva. Keďže okresný súd sa dostatočne s otázkou pasívnej vecnej legitímácie odporkyne v rade 2/ na navrhovateľom žiadanom určení nevysporiadal, nemožno správnosť jeho záverov preskúmať a nemožno ani konštatovať, či práve z dôvodu preskúmavania platnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi právnym predchodcom odporkyne v rade 1/ a odporkyňou v rade 2/, túto považoval za pasívne vecne legitimovanú. V tejto súvislosti je potom dôvodná odvolacia námietka odporkyne v rade 2/ týkajúca sa rozhodnutia okresného súdu o trovách konania. Keďže nie je zrejmé, ako okresný súd vyhodnotil obranu odporkyne v rade 2/, ani dôvodnosť nároku navrhovateľa na náhradu konania voči jej osobe, nemožno ustáliť.

Za opodstatnenú považoval krajský súd námietku odporkyne v rade 1/ týkajúcu sa nedostatočne zisteného skutkového stavu okresným súdom. Navrhovateľ tvrdil, že on a právna predchodkyňa odporcu v rade 3/ až 5/ F. Q. nemali vôľu kúpnu zmluvou, ktorej vklad bol povolený pod V 3122/2007 previesť svoje spoluvlastnícke podiely v sporných nehnuteľnostiach na odporkyňu v rade 2/. Tvrdil, že k ich uvedeniu do tejto kúpnej zmluvy došlo omylom. Okresný súd si osvojil uvedené tvrdenia navrhovateľa. Konštatuje, že táto zmluva odporuje prejavu vôle zmluvných strán, avšak žiadnym spôsobom presvedčivo neuvádza, na základe akých skutočností k takémuto skutkovému zisteniu dospel.

V prvom rade je potrebné poukázať na to, že kúpna zmluva, ktorou mala sporné nehnuteľnosti nadobudnúť odporkyňa v rade 2/, je písomným právnym úkonom, pre výklad ktorého platí ust. § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Podľa § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka právne úkony vyjadrené slovami treba vykladať nielen podľa ich jazykového vyjadrenia, ale najmä tiež podľa vôle toho, kto právny úkon urobil, ak táto vôľa nie je v rozpore s jazykovým prejavom.

Skutočná vôľa toho, kto právny úkon urobil, môže byť pri jeho výklade relevantná len za predpokladu, že nie je v rozpore s jednoznačným jazykovým prejavom vyjadreným písomne. Raz vyjadrený obsah právneho úkonu (zmluvy) možno preto vyložiť len týmto spôsobom; nemožno však výkladom už raz urobený prejav vôle doplňovať, meniť, či dokonca ho nahradzovať. Táto zásada platí pre každého, kto obsah právneho úkonu vykladá.

Okresný súd nedostatočne vychádzal z vyššie citovaného zákonného ustanovenia, ako aj z pravidiel výkladu právneho úkonu vyjadreného slovami. Pokiaľ z uzatvorenej kúpnej zmluvy jednoznačne nespochybniteľne vyplýva čo bolo predmetom kúpnej zmluvy, nemožno výklad takto jednoznačného prejavu vôle doplňovať alebo meniť. Pri výklade prejavu vôle podľa tohto ustanovenia však je možné posudzovať vôľu zmluvných strán mimo iného aj podľa predchádzajúceho alebo následného správania sa, pokiaľ to povaha veci pripúšťa. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nemožno zistiť, aké konkrétne okolnosti okresný súd viedli k tomu, že prejav vôle urobený v tomto písomnom právnom úkone sa nezhoduje so skutočnou vôľou jeho účastníkov, resp. že v čase uzatvorenia tohto právneho úkonu nebola vôľa navrhovateľa previesť aj sporné nehnuteľnosti. V tomto prípade sa krajský súd

stotožňuje s námietkou odvolateľky - odporkyne v rade 1/, že iba z aktuálnych tvrdení navrhovateľa, že v čase uzavretia tohto právneho úkonu jeho vôľa previesť sporné nehnuteľnosti neexistovala, nemožno vychádzať.

V napadnutom rozhodnutí okresný súd uvádza skutočnosti, ktoré mali byť zistené z pripojeného spisu 11C/161/1994 ako aj skutočnosti týkajúce sa konania vedeného pod sp. zn. 8C/309/1995. V ďalšej časti svojho rozhodnutia sa však k týmto skutočnostiam bližšie nevyjadruje a nemožno zistiť, na podporu akých jeho záverov mali ním uvedené zistenia byť použité a aké skutočnosti mali byť vo vzťahu k uplatnenému nároku navrhovateľa preukázané. Pokiaľ okresný súd na základe týchto konaní ustálil neexistenciu vôle navrhovateľa previesť sporné nehnuteľnosti na odporkyňu v rade 2/, žiadnym spôsobom tieto závery vo svojom rozhodnutí neuviedol a nevysvetlil.

Na základe uvedenej procesnej situácie krajský súd napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil. Okresný súd v ďalšom konaní bude prihliadať na to, že navrhovateľ sa domáha určenia vlastníckeho práva vo vzťahu k svojej osobe a určenia, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po F. Q. a bude samostatne pri každom určení skúmať existenciu naliehavého právneho záujmu navrhovateľa. Najmä, aký vplyv na právne postavenie navrhovateľa by malo určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiteľke F. Q.. Ďalej sa okresný súd vysporiada s námietkou odporkyne v rade 2/ o nedostatku jej pasívnej vecnej legitímácie v prejednávanej veci, pričom pri právnom posúdení tejto otázky bude vychádzať z právnych názorov odvolacieho súdu prezentovaných vyššie. Pri posúdení nároku navrhovateľa na žiadanom určení a pri riešení prejudiciálnej otázky platnosti právneho úkonu bude pri výklade bude vychádzať z ust. § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorý upravuje spôsob výkladu právneho úkonu vyjadreného slovami. Svoje skutkové zistenia a právne závery riadne odôvodní tak, aby bolo zrejmé, na základe akých vykonaných dôkazov k nim dospel, ako dôkazy hodnotil, a ako následne vec právne posúdil. Hlavný dôraz krajský súd kladie na skutočnosť, že pokiaľ okresný súd bude vychádzať z pripojených spisov 11C/161/1994 a 8C/309/1995 (spis doteraz nebol k veci pripojený napriek tomu, že v odôvodnení napadnutého rozhodnutia naň okresný súd poukazuje), zrozumiteľným spôsobom, odkazom na jednotlivé čísla listu pripojených spisov uvedie, ktoré skutočnosti z nich oboznámil, v odôvodnení potom vysvetlí na preukázanie akých tvrdení, resp. skutočností v prejednávanej veci tieto použil a vyhodnotil. V novom rozhodnutí zároveň rozhodne o trovách aj tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie prípustné **n i e j e .**